

KOLDUSOK

Körülbelül félóraig figyeltem a kéregető aggastyánt. Közömbös arcával, lomha nézésével maga alá temetett lábával, rongy mellett rongy ruhájában olyan volt, mint groteszk, fölőből ki-nőtt kerámia, amelyet óriás vakond forsztréjának turt a város aszfaltjára. Remegő kézzel tartott zsíros kalapja, amelybe pár fillért dicsértessékekkel, megmegrándul, amikor egy-két fehér pénz egymásra talál benne, mintha a lelkeben megfogamzott köszönetet morzszná az embereknek.

A járókelők legtöbbje sietve és másfelé nézve húzta el mellette. Megszokták. A legnagyobb rész pedig csámcsogni való érdekességek után lohol, napokig eltartó pletykákból bolhazza ki silány örömet. Képtelenek a megszokottban is felfedezni a szokatlant és gyávák adottságaikba rostozott lényüket szembeállítani önmaguk tükörképével.

Az öreg fogatlan férfi az egyre erősödő augusztusi nap elől a Gizella-tér parkosított részébe húzódik. Nehezen vonszorja magát piszkos kapcaringókba bújtatott lábain. Gyanus-fekete lábujjai, mintha a nyomorúsá-gát levegőztetnék.

Bebukdászol az egyik padhoz, Leül. Hőrgő zibálása lassabban bugyborékol, a torkán mintha ikturista verseket nyögdécselne, amit a mellében nyugtalankodó betegség szavaltat vele. Nézem egy ideig, mint ahogyan a lítiket tapogatjuk, majd mellé ülök.

Rámnéz. Savós szemében vibrál az alázat és a másrautaltság. Öszönös mozdulattal megrándult a szája, mintha kihullott fogait sanyörögné vissza és kibiceg a szajkó módjára betanult mondat:

— Dicsértessék a Jézus Krisztus! Pár fillért adjon, fiatalúr, pár fillérecskét.

Zsembembe nyulok és hirtelen elővarázsolt kalapjába dobok egy pengőt. Csillogó fehér pénzt. Fehérét, amelyet gyerekkorunkban kunyeráltunk édesapánktól. Cukorra. Megcsokoládéra, nyalókára. Ez az öreg, fogatlan koldus kenyérre kéri, megszintelen rántás nélküli fözélékre, amit egy másik koldus, hetvenöt éves asszony kedveskedik neki ebédre.

Elrösteltem magamat. S mintha valaki irányította volna akaratomat, megszólított:

— Jónapot!

A koldus arcán csodálkozás, meglepődés vonaglik végig. Eddig megsemmi sem ült le melléje és senki nem ereszkedett vele beszélgetésbe. De olyan nehezen támolyognak lelkemből a szavak, nem tudom, hogyan éreztessék meg vele, azért akarok beszélgetni, hogy könnyítsek a bánatán, ha lehet és kétszeresére hízaljam az örömet, ha van. Így tudom meg, hogy nyolcvanöt éves, a szegényházból, megszokott és most a Somogyitepen lakik egy nyomorúságos, földes szobában, amelyet több albérlőtől bérel éjszakára.

— De nem is köll nekem palota, hiszen ugys csak aludni járok haza.

Igy mondja, hogy haza. Olyan borzalmasan hat szájából ez a szó. Pedig olyan jóízűen gurgulázza, olyan melegen becézi.

— Haza!

Nem is tudjuk, mi, akiknek megvan mindenünk, kényelmes rókamién átálmodjuk a délutánt, végig ábrándozzuk a napokat, hogy mit jelent az otthon, mit jelent az a »haza megyek«.

A csendes, gondolkodás és az egymás mellett ülés lelki közelsége megnyitja az öreg kéregető szívét. Elmondja, hogy reggel harmattal szokott átjönni a városba és a Gizella-téren kérényez ki a járókelők zsebé az eresztőket, dobta ki a hálót a Stefánia-kertbe, ott is megül 4-5 pengőt, majd lemegy Somogyitepre. Elpaaszolja, hogy a rendőrök milyen lelketlenek, ha rajtacsipik, hogy kéreget, elfogják és lecsukják tíz napra. Ezért fél is a rendőroktól.

— De ha elfognak is, ha újra ki-gyűvők a fogházból, megint csak kéregetek. Mert így nem parancsol senki, szabad vagyok, mint a madár.

Elmondja nagy őszinteségében azt is, hogy két gyereke volt, szép felesége, de már mind meghaltak, csak ő maradt itt öregségére. Az öreg halász, mert az volt Jóska bácsi, a koldus. Halász, aki széles jókedvvel rakta le az erszöket, dobta ki a hálót a szeszélyes, de mindig szeretett Tiszába.

— Most már nézni sem tudom, amikor halásznak — restelkedik bele magát a valóságba. Csak kéregetek.

Amint kiderül, vannak azonban itt is érdekes »fogásai«. A múlt héten egy fiatal asszony kenyérgyegyet dobott a kalapjába. Egy hétre szólót.

Hát bizony annak nagyon megörültem — emlékezik vissza —, jobban, mintha két pöngőt adott volna. Mert a kenyér kevés, jegyöket nem kapok. De hiába a szépasszonyok engem mindig pártfogoltak. Igaz, hogy még is érte nekik, — mosolyogja el magát.

A kalandjaira is sor kerül, amikor a halászcárdába még ő vitte a halat. Megfizettek a munkájáért, mulathatt, cigányozhatott.

— Szólid Rózsa Sándor vótam én kéröm, — önérteteskedik ki belőle a múlt. De olyan minden jó, mint a hosszú gatyá, egyszer annak is vége szakad.

Vége szakad a beszélgetésünknek is, elválik tőlem, mert meglát egy másik férfit, egy vakot és az elé igyekszik.

— Hónap, ha akar velem társalog-ni a fiatalúr, itt talál az árnyékban ugy 11 óra felé. No Isten áldja.

Ugy válnok el, mintha én kértem volna tőle valamit. Valamit, amit csak ő tud adni, a koldus. Bizalmat, hogy holnap is. Ma, amikor minden bizonyít, ő hiszi, talán tudja is, hogy holnap is jó idő lesz, holnap is élünk.

Ott maradok még pár percig, hogy megnézzem őket. Lassan közelednek egymás felé, mintha két hadviselő állam vezetői férfiai lennének. Pedig ők szívből közelednek egymáshoz és Jóska bácsi megfogja a vak férfi botját, elveszi tőle, vezeti a karjánál fogva. És az hagyja. Ezzel köszöntik egymást.

Ahogy ott állnak a Gizella-tér sarkán, olyanok, mint két kőbe merevedett gondolat, az egymáson segítés megtestesülése, a jószág szobrai, azért mégis élő testek, akiket csunya műmiává balzsamozott a fáradt fájdalom, az emberek lelketlensége. És mégis szebbek, mint az a két fiatal szerelmes, akik veszekedést kényeskedve morcosan fordulnak el egymástól. Szebbek, mert szeretik, igazán szeretik egymást, veszekedés nélkül, ön-zés nélkül, legkisebb mozdulatukban is.

Jóska bácsi belekarol a vak férfibe. Rossz ruhájuk rongya is egymást foltozza. Mennek. Lassu tipegésük olyan, mintha egy létrán mászának felfelé, amely a földről indul el, de nem tudni, hova ér. Biztosan oda, ahol csak fehér pénzt dobálnak a kéregetők kalapjába.

Kiss Miklós

HIREK

Szegedi utmutató

A Somogyi-könyvtárban vasárnap és ünnepnap kivételével könyvtár-szolgálat.

Az egyetemi könyvtár augusztus 1-től 31-ig a könyvtári helyiségek tartozása és általános takarítása miatt zárva.

A városi muzeum egész évben nyitva.

Szolgálatos gyógyszerárak: Keresztes Szent György-tér 6, Frankó Andor Dugonics-tér 1, Surjányi József Kossuth Lajos-sugárút 31, Sel-meczi Béla Somogyitelep IX. u. 489.

Mozik műsora: Belvárosi Mozi: Alomkeringő, Korzó Mozi: Kölesönadott élet, Széchenyi Mozi: Rózsafabot.

—oOo—

AZ ELSŐTITÉS KEZDETE
ESTE TIZ ÓRAKOR,
VÉGE REGGEL HÁROM ÓRAKOR.

—oOo—

Gyászintenziteletek a szegedi templomokban a Kormányzóhelyettes temetésének évfordulóján. A hősi halált halt Kormányzóhelyettes, néhai vitéz nagybányai Horthy István temetésének évfordulója alkalmából a togadalmi templomban, a református, az evangélikus, a görögkatolikus templomokban és a görögkeleti magyar kápolnában 27-én 9 órakor ünnepi gyászintenziteletek lesznek.

Dr. Hervei Géza angol nyelv szak-előadója a szegedi egyetemen. A vallás-és közoktatásügyi miniszter dr. Hervei Géza okleveles középiskolai tanárnak a Horthy Miklós-udományegyetem bölcsészettudományi karán az angol nyelv előadásával történt megbízatását jóváhagyólag tudomásul vette és nevezett szakelőadói minőségben az 1943-44. tanév első felére megerősítette. (MTI)

Kinevezések és előléptetések a városnál. A belügyminiszter 76.819-1943. IV. sz. rendeletével dr. Simon József th. tanácsnokot, a közellátási hivatal vezetőjét II. o. aljegyzővé, dr. Rack Lajos és dr. Szűts Istvánt III. osztályu aljegyzővé, Bózsó Imrét adóhivatali pénztártiszté, Széll Istvánt I. osztályu adótiszté, Fodor Istvánt pedig II. osztályu adótiszté nevezte ki. — A főispán a belügyminiszteri kinevezéseken kívül számos tisztviselőt léptetett elő behelyettesítéssel. Dr. Szilágyi Jenőt adóellenőrnek, Bózsó Imrét adópénztári ellenőrnek, Lantos Árpádot, Kulinyi Benedeket I. osztályu adótisztnek, Szűcs Józsefet I. osztályu pénztártisztnek, Kálmán Tamást, Nagy Miklóst és Gál Józsefet pedig II. osztályu adótisztnek helyettesítette be. — Vitéz Endre László Pest vármegye alispánja Kondorosi József szegedi városi tisztviselőt Perbel közsgébe irodatiszté kinevezte.

Sik Sándor előadása Marosvásárhelyen. A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság felolvasóülésén Sik Sándor, a szegedi egyetem tanára a magyar katolikus líra legkiemelkedőbb alakja, előadást tartott a kollégium nagytermében, ahol a nagy meleg ellenére is lelkes közönség gyűlt össze. Bevezetőben Mester Károly író meleg szeretettel köszöntötte a költőt, majd méltatta Sik Sándor eddigi munkásságát. Ezután Sik Sándor erdélyi verseiből olvasott fel, majd előadást tartott a vershallgató lélektanáról. Arany Jánost idézte: »Az igazi versben Isten és az ember találkozik. Enélkül nincsen vers.« Sik Sándort az előkelő publikum lelkesen ünnepelte.

Értesítjük m. t. vendégeinket, hogy szakszállyunk határozata értelmében üzletünket (ünnepnap kivételével) minden kedden zárva tartjuk. Vitéz Szántayné.

Kilépett a mozgó villamosból. Kedden este 9 óra körül a Takaréktár-utca és a Tisza Lajos-körút sarkán Hasznos Mátyásné 48 éves Horváth Mihály-utca 7. szám alatti lakos kilépett a mozgó villamosból és elterült a közvezeten. Hasznosné kisebb sérüléseket szenvedett. A kihívott mentők elsősegélynyújtás után a megsérült asszonyt lakására vitték.

Elmarad a nehézfegyver lövészet. Az augusztus 31-ére kitűzött nehézfegyverlövészet elmarad.

Egy árva honvéd kéri a szegedi kisleányokat... Egy árva honvéd, aki még nem kapott levelet, kéri a szegedi kisleányokat, hogy ne feledkezzenek meg róla. Címe: Iványi Imre, Tábori posta K. 787.

A TISZA VIZÁLLÁSA. A szegedi rendőrség révkapitánysága jelentése szerint a Tisza vizállása augusztus 25-én reggel 7 órakor 153 cm, a levegő hőmérséklete 21 fok Celsius volt.

Négy őrizetbevétel magzatelhajtás miatt. Tari Veron és vadházastársa, Vas Szilveszter domaszéki lakosokat magzatelhajtás gyanúja miatt letartóztatta a rendőrség. Kihallgatásuk során kiderült, hogy Tari Veront és vadházastársát Kalmár Mártonné domaszéki lakos rövid rábeszélés után összehozta Csipelyi Józsefné szegedi szülésznővel, aki a tiltott műtet el is végezte Tari Veronon. A rendőrség Tari Veron, Vas Szilveszter, Kalmár Mártonné domaszéki lakosokat és Csipelyi Józsefné szegedi szülésznőt őrizetbe vette.

Izgalmas szőkevényüldözés a vonaton. Izgalmas jelenetek voltak szemtanúi azok, akik pár nappal ez előtt a Szeged felől Hódmezővásárhelyre tartó délutáni vonattal utaztak. Algyő és Kopáncs között túl a tiszai hídon a vonaton szolgálatot teljesítő csendőröknek feltűnt egy fiatalember, aki rendkívüli gyanusan viselkedett. A csendőrök igazolásra szólították fel, mire a fiatalember a kupé ajtajához rohant, felnyitotta és kiugrott a robogó vonathól. A csendőrök utána ugrottak és majd egy kilométeren át üldözték, míg Kopáncs közelében az egyik kukoricatáblában elfogták. Természetesen, azonnal kérdőre vonták, mire kiderült, hogy a fiatalembert Tereczkés Sándornak hívják és Ceglédre az egyik gyárból szökött meg. A csendőrök Tereczkés Sándor bekísérték a hódmezővásárhelyi rendőrségre, ahonnan Ceglédre továbbították. A fiatalember ellen közveszélyű cselekmény miatt indult eljárás.

A Magyarság Karádyt dicséri... Most mutatták be Budapesten az új Karády-filmet, amelynek címe A makrancos hölgy. A bemutatóval kapcsolatosan a reggeli nyilas lapban Váro Andor ír kritikát és ki-jelenti, hogy Karády Katalin nemcsak a legnépszerűbb, de a legtehetségesebb magyar filmszínész. Váro hozzászól kritikájához, hogy ezt a megállapítást még akkor is meg kell tennie, »ha leveszik érte a fejét...« Szinte nem akartunk hinni a szemünknek, hiszen Karády eddig nem volt kedvence a szélsőjobb-oldali sajtónak. Hiába no, változnak az idők...

Pénzügyőrnek adta ki magát, kölcsönöket vett fel, letartóztatták. Sebők Béla 29 éves volt pénzügyőr, majd kárpitossegéd, Gróf Apponyi Albert-utca 10. szám alatti lakos az elmúlt hónapokban pénzügyőrnek adva ki magát, többeket felkeresett és 10, 20, sőt 100 pengős kölcsönöket vett fel azzal, hogy pár napon belül visszaadja. A kölcsönöket azonban egyre halmozta, de vissza nem fizette. Egyik hitelezője feljelentette a szélhámos kárpitossegédet, akit nyomban le is tartóztattott a rendőrség. A szélhámos-sággal kapcsolatosan arra kéri a rendőrség a károsultakat, hogy a panaszosok jelenjenek meg ma, csütörtökön délelőtt a detektívszobában, hogy az így megszerzett adatok alapján elkészíthessék Sebők Béla bűnlajstromát.